

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

11-12

2023



08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati



74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982



Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 1302 sahifa, 5-dekabr, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Salimov Oqil Umrzoqov, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., TDU rektori
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori
Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dotsent
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori
Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori
Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent Arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Nomozova Qumri isoyevna GF universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), dotsent
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.



MUNDARIJA

Взаимодействие реального и финансового сектора экономики в современных условиях.....	12
Шарипов Конгратбай Авезимбетович, Зайнутдинова Умида Джалаловна	
Развитие исламских банковских продуктов в коммерческих банках.....	19
Иноятова Камола Фуркатовна	
Kreditlashda risklarni boshqarish usullaridan foydalanish.....	23
Abdullayeva Sharbat, Abdullayeva Nozima	
Korxonalarining tashqi iqtisodiy faoliyatdagi raqobatdoshligini ta'minlashda marketingdan foydalanish.....	29
Axmedov Ikrom Akramovich	
Hududlarda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishning zamonaviy tahlili	36
Butaboyev Maxamadjon, Gaibnazarova Zumrat Talatovna	
Yashil iqtisodiyotga o'tishda xorijiy davlatlar tajribasi va uni O'zbekistonda qo'llash imkoniyatlari	41
Yavmutov Dilshod Shoyimardonkulovich	
Zamonaviy ekoshaharlar barpo etish va uni tatbiq etish zaruriyati.....	47
Zikrullayev Valixon G'aybullayevich	
Indian Festivals and Nature Conservation: Connecting People for Sustainability	52
Nigora Saidmuradova Aslamovna, Anil Kumar	
Financing clean energy projects in different ways.....	59
Botirov Azamat Axmedovich, Fayziyev Samandar Sobri ogli	
Теоретические основы развития социальной инфраструктуры.....	67
Алимова Муниса Юльчиевна	
O'zbekistonda tadbirkorlik subyektlarining raqamli marketingdan foydalanish holati va rivojlanish tendensiyalari.....	71
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich	
Aholiga bank xizmatlarini ko'rsatish tizimini takomillashtirish	81
Uskanov Eldor	
Investitsiya loyihalarini islom moliya instrumentlari orqali moliyalashtirish yo'llari	86
Haydarov O'ral Axmadovich	
"Yashil" iqtisodiyotga o'tishda esg omillar asosida investitsiya kiritishning o'rni va ahamiyati	93
Nosirov Egamqul Ismailovich	
"Enesses" MChJ da marketing muhitini tahlil qilish va takomillashtirish.....	100
Musyeva Shoira Azimovna	
Использование информационных и коммуникационных технологий в совместных образовательных программах: проблемы и решения.....	107
Ташева Севара Равшановна	
Iqtisodiy globallashtirishning nazariy asoslari.....	111
Abduraxmonov Farxod Abdufarmonovich	
Sanoat korxonalarini samaradorligini oshirishning nazariy-amaliy asoslari.....	117
Xursandov Komiljon Maxmatkulovich	
Fiskal siyosat va soliq to'lovchilar faoliyatini tartibga solishning nazariy masalalari	122
Isroilov Bohodir Ibragimovich, To'rayev Alijon Akmal o'g'li	
Bank daromadlarini oshirishda masofaviy bank xizmatlarini tutgan o'rni.....	128
Xudoyorov O. O.	
Elektron savdo korxonalarida buxgalteriya hisobini tashkil etish	132
Po'latov Xudoyberdi O'ktamovich	
Ekonometrik modellashtirish asosida mavsumiylikning turistik mahsulotlar ishlab chiqarishga ta'sirini kamaytirish usullari.....	135
Xamzayeva Dilfuza Samarovna	
Yuridik shaxslar soliq yukining shakllanish omillari va uni optimallashtirish muammolari	141
Abduturopov Jasurbek Nozimjonovich	
Tadbirkorlik risklari tavsifi va tasniflashning nazariy masalalari	148
Bektemirov Abdumalikovich	
Urban farming.....	151
Ahmedova Ziyodahon Saydulloxon qizi, Askarov Hasanboy Holdorovich	
A Foreign Experience of Forming Small Business and Private Entrepreneurship Infrastructures (An Example of Usa).....	153
Kosimov Sardor Dilmurodovich, Akbarov Abdulkhamid Akmal ugli	



Principal Protected Notes on the credit rating of National Bank of Uzbekistan	159
Abdugʻaniyev Abdulaziz Alisher oʻgʻli	
Features and Challenges of Digital Transformations in the Service Sector	164
Kurbanova Maftuna Lazizovna	
Kichik biznes va tadbirkorlikning rivojlanishiga taʼsir etuvchi omillar.....	170
Kurbonov Jasurbek Pozilovich	
Jamoat transport tizimini raqamli texnologiyalarni joriy etish va ulardan foydalanishning dolzarbligi.....	173
Kushakova Maʼmura Narimanovna	
Transport xizmatlari bozorida marketing faoliyatini mexanizmlarini rivojlanishining asosiy tamoyillari	176
Nosirov Javlonbek Jamoliddin oʻgʻli, Raxmatov Ziyodullo Nosirovich	
Financing clean energy projects in different ways	179
Botirov Azamat Axmedovich, Fayziyev Samandar Sobri ogli	
Oʻzbekistonning mehnat migratsiyasidagi hamkorligi haqida baʼzi mulohazalar (Qozogʻiston va Rossiya misolida)	187
Azamatova Gulmira Bayirbekovna	
Assessment of management effectiveness in ensuring economic and financial stability	191
Akramova Aziza Abduvohidovna	
Международное сотрудничество Республики Узбекистан в сфере образования	196
Жамалова Гулнора Гуломовна, Айматова Фарида Хуразовна	
Oʻzbekistonning ekologik muammolariNI bartaraf etish va yashil iqtisodiyotga oʻtish yoʻnalishlari.....	202
Aliyev Azim Tolip oʻgʻli	
Экономическая безопасность и факторы влияющие на неё.....	205
Абдишукуров Шерзод Шавкат угли	
Qashqadaryo viloyatida tabiiy resurslardan foydalanish istiqbollari	211
Xoʻjanova Gulshoda Otamurodovna	
Raqamli marketing strategiyalarining raqamli iqtisodiyotda isteʼmolchilar xulq-atvoriga taʼsirini tahlil qilish.....	214
Raxmatova Sitara Shuxratjon qizi	
Oʻzbekiston Respublikasi tijorat banklarida masofaviy bank xizmatlarini takomillashtirish.....	221
Xudayberganova Zarofat Zaxidovna	
Oʻzbekistonda kichik va oʻrta biznesni rivojlantirishda ichki va tashqi muhit.....	227
Saypullayev Ilhomjon Abduraxmonovich	
Buxgalteriya axborotining sifat tavsiflari	233
Raxmatova Shaxnoza Shukurovna	
Роль и значение логистики в развитии коммерческой деятельности торговых предприятий	240
Маматкулова Шоира Джалоловна	
Uzum yetishtirishning tashkiliy-huquqiy munosabatlari va sohani rivojlantirish imkoniyatlari.....	245
Boltayev N. N.	
Tashqi savdo jarayonlarini tashkil qilishning nazariy uslubiy asoslari.....	249
Qurbonov A. U.	
Korxonalarda pul mablagʻlari auditini takomillashtirish yoʻllari.....	254
Karamatova Noiba Xusnitdinovna	
Kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oʻziga xos xususiyatlari.....	259
Axmedov Oybek Turgunpulatovich	
Агротуризм как источник дополнительного дохода для фермеров в самаркандской области.....	263
Анваров Нодир Аллаёрович, Назарова Раъно Рустамовна	
Tijorat banklari faoliyatida islomiy bank xizmatlarini rivojlantirish istiqbollari	272
Absamatov Askar Ergashovich	
Kichik biznes subyektlari faoliyatida mikromoliyaviy xizmatlar koʻrsatishning zamonaviy holati.....	277
Yusupov Abbosxon Aliyevich	
The Experience of The Japanese State in Increasing Investment Activity in Uzbekistan.....	285
Satoshi Sugahara, Ochilov Bobur	
Paxta-toʻqimachilik klasterlarida sotish baholarining tahlili.....	292
Nazarova Maryam Sharipovna, Kazakova Zulayxo Saloxiddinovna	
Tadbirkorlik subyektlari eksportida raqamli platformalardan foydalanish strategiyalari.....	297
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich	
Tijorat banklarida xalqaro iqtisodiy sanksiyalar va eksportga taqiqlar bilan bogʻliq risklarni baholash va kamaytirish matritsasining metodologiyasi	304
Keldiyorov Shohruh Ilyos oʻgʻli	



Sotish jarayonlari hisobini buxgalteriya hisobining xalqaro standartlari asosida takomillashtirish.....	308
Eshmuradov Ulugʻbek Tashmurotovich	
Tijorat banklari faoliyatida transformatsiyalanish jarayonlarining asosiy yoʻnalishlari.....	313
Bekmurodov Abbos Amiriddinovich	
Agroklastarlarda moliyaviy natijalar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish masalalari.....	318
Alikulov Abdimoʻmin Ismatovich, Toshpulatov Jalil Baxodirovich	
Tijorat banklarida investitsiya siyosatini amalga oshirishning muhim jihatlari.....	324
Abiyev Davron Ilxomovich	
Проблемы и решения при оптимизации финансового моделирования деятельности предприятия	331
Юлдошева Гулноза Абдинабиевна	
Hududiy iqtisodiy xavfsizlik va uning asosiy xususiyatlari.....	336
Raximov E. N.	
Boshqarish sifatining iqtisodiy mohiyati va uni rivojlantirish masalalari	343
Shoyev Davronbek Axmadjonovich, Ahmadjonova Gulsanam	
Важность данных о движении затрат для повышения эффективности управления предприятием.....	346
Расулова Ш. X.	
Korxonalar daromadlariga taʼsir qiluvchi risklarning tahlili	351
Saʼdullayev Oybek Turdiali oʻgʻli	
Xalqaro standartlar asosida daromadlar hisobini tashkil etish.....	364
Abdusaidov Sanjar Jaloliddin oʻgʻli	
Выработка страховой системы защиты владельцев депозита.....	368
Узакова Камола Бехзодовна	
Обзор законодательных и регуляторных положений по введению и регулированию Исламской банковской деятельности в юрисдикции Республики Казахстан	372
Ёркулов Умиджон	
Перспективы развития производства и экспорта плодоовощной продукции в Узбекистане	378
Узганбаева Дилноза Тохтасиновна	
Перспективы развития государственного управления высшим образованием в условиях функционирования рынка	382
Умаров Диёр Равшанович	
Oʻzbekiston moliya tizimida mahalliy moliyaning oʻziga xos xususiyatlari	388
Turovova Nigora Xolmurod qizi	
Qishloq joylarda xizmat koʻrsatish sohasi orqali aholini ish bilan bandligini taʼminlash istiqbollari.....	393
Taylakova Dilafroʻz Baymatatovna	
Увеличение привлекательности инвестиций в туристической отрасли через стратегическое финансирование	399
Хусниддинов Нуриддин	
Agrobiznesni innovatsion rivojlantirish loyihalarini moliyalashtirishning metodologik asoslari.....	402
Toʻychiyev Abduraxmon Gʻofurovich	
Virtual bank – kelib chiqishi va moliyaviy xizmatlar kelajagi.....	406
Nabiyeva Feruza Odilovna	
Проблемы и перспективы развития депозитных операций коммерческих банков Республики Узбекистан	411
Холмирзаев Эльбек Бахтиерович	
Smart-shartnomalar – raqamli marketingning zamonaviy texnologiyalaridan biri sifatida	415
Yahyojonov N. B.	
Banklarda depozit operatsiyalarini hisobini yuritish tartibi.....	420
Mirzayeva Xilola Jaloliddin qizi	
Kichik biznes korxonalariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishning iqtisodiy samaradorligi	424
Mamanazarova N. J., Jamilova N. X.	
Проблемы привлечения финансирования за счет корпоративных облигаций	429
Рахмедова Мадинахон Нусрат кизи	
Формирование финансовой стратегии местных бюджетов	433
Примова Н. И.	
Xizmat koʻrsatish korxonalarini soliqqa tortishning dolzarb muammolari va ularning yechimlari	440
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
Oʻzbekistonda hududlar kesimida raqamli iqtisodiyotning rivojlanish holati.....	445
Uralov Baxtiyor Maxmudovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Experience of Islamic financial organizations in CIS countries and opportunities to use it effectively in Uzbekistan	450
Sattarova Dilfuza Dilshodbekovna	



Qashqadaryo viloyati hududlarining vertikal o'sish holati va xususiyatlari	456
Erkayeva Gulbaxor Panjiyevna, Raximova Madina Shuxrat qizi	
Innovatsion o'sishga inson kapitali ta'sirining zamonaviy yondashuvlari.....	462
Ostanov Egamberdi, Ostanova Mashxura Egamberdiyevna	
Kapital bozorida institutsional investorlar sifatida sug'urta kompaniyalari ishtiroki	466
Omonov Sardor O'lmasovich	
Tadbirkorlik subyektlarining raqamli transformatsiyasining asosiy va muhim jihatlari.....	472
Nutfulloyev Tolib G'olib o'g'li	
Korxonalarda korporativ madaniyatni rivojlantirish asoslari.....	478
Sadikova Muslima Alisher qizi	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS)ga muvofiq moliyaviy hisobotlarni tuzish usullari.....	483
Sabirova Zaynab Qadambayevna	
Фондовые рынки и финансовая грамотность: путь к финансовому осознанию	488
Режаббаев Сарвар Умархонович	
Turistik korxonalarda yashil innovatsion mahsulotlar orqali samaradorlikni oshirish.....	491
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
Milliy kapital bozorida korporativ qimmatli qog'ozlar amaliyoti tahlili.....	497
Otaxonova Shohyora	
Aholining turmush farovonligini yashlashning ijtimoiy-iqtisodiy masalalari	502
Qobilova Shaxnoza	
Surxondaryo viloyatida sug'oriladigan yerlardan foydalanish holatining statistik tahlili	505
Sharifi Abdul Fatah	
Economic and Social Significance of Personnel Management in Manufacturing Enterprises: A Dual Dimension Analysis.....	512
Sarimsakov Baxtiyor Rahmonjanovich	
Samarqand viloyatida iste'mol tovarlar bozorining rivojlantirish istiqbollari	518
Usmanov Zayniddin Berdirasulovich	
Qurilish tashkilotlarida xodimlarning innovatsion faolligini oshirish yo'llari	523
Usmanov Ixom Achilovich	
Investitsiya jozibadorligini baholashning o'ziga xos jihatlari va metodlari.....	527
Uroqboyeva Farzuna Axmadjonovna	
Mamlakatning iqtisodiy rivojlanishida sanoat 4.0 ning roli: tahlil va natijalar	532
Xujaxonova Sitora Baxtiyor qizi	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida qishloq joylarda davlat xususiy sherikchilik asosida raqamli xizmatlarni takomillashtirish.....	537
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
Kichik firmalar raqobatbardoshligini oshirishning mintaqaviy muammolari (Xorazm viloyati misolida).....	542
Vaisov Dilshod Ibodullayevich	
"Sam Antep Gilam" mchjda marketingni boshqarishni takomillashtirish yo'llari	549
Usmonova D. I.	
O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	555
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna	
Factors for the Development of The Industrial Sector of the Economy	559
Zakhidov Nodir Umidjanovich	
Mintaqa tumanlararo xo'jalik yurituvchi subyektlar qo'shma biznesini konvergent modeli	563
Yusupov Fayzulla Yakubovich	
Aholini biznesga jalb qilishda tijorat banklarining roli.....	567
Yaxshimuratova Xasiyat Xudaybergenovna	
Mahalliy gastronomik turizmni rivojlantirishda nazariy asoslar.....	571
Sultonov B. A.	
Organizational Factors Influencing Leadership Styles and Procurement Outcomes	575
Saidakhmedov Islomjon Uligbekovich	
Проблемы привлечения иностранных инвестиций в инновационном развитии экономики Узбекистана.....	580
Хамракулова О. Д., Халмурзаев М., Аликулов С. А.	
Тенденции развития жилищного строительства.....	585
Алиева Зилола Маматвалиевна	
Учет и анализ производственных затрат на предприятиях	589
Аделя Азаматовна Нематова, Ибрагимов Мансур Мардонович	



Meva-sabzavotchilik klasterlarini rivojlantirishda xorij tajribasi.....	592
Botirov Erkinjon Xayitovich	
Zamonaviy xizmat ko'rsatish bozori: xalqaro tendensiyalar va uy-joy fondi muammolari sarhisobi.....	598
Sanakulova Barnogul Rizakulovna, Berdiyeva Dilfuza Axatovna	
Роль рынка капитала в обеспечении макроэкономической стабильности Республики Узбекистан	605
Дадаханова Саида Махаммаджон кизи	
Iqtisodiyotning xususiy sektorida inson resurslarilarni moddiy rag'batlantirishni takomillashtirishda xorij tajribasi.....	608
Baxtiyoro'va Umida Ulug'bek qizi	
Korxonalarining investitsiya faolligini ta'minlashda soliqlarning rag'batlantiruvchi rolini oshirish xususiyatlari.....	613
Ilyasova Barno Axmadovna	
Dunyo davlatlari iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarni jalb qilish tendensiyalari.....	618
Imomaliyeva Mohizoda, Rahmatullayev Lazizbek Nematullo o'g'li	
Особенности применения теории игр в задачах организационно-экономического механизма тепличного хозяйства	623
Дурманов Акмал Шаймарданович	
Sanoat korxonalarida iqtisodiy resurslar mohiyatini tavsiflovchi tushunchalar	628
Doniyorova Shaxnoza Doniyorovna	
Mikromoliyalash tashkilotlari faoliyatining operatsiyalar tahlili.....	633
Kamalov Shuxrat Kamalovich	
Temiryo'l transporti sanoat kompleksi korxonalarida ijtimoiy va mehnat munosabatlarini takomillashtirishning nazariy va uslubiy asoslari.....	637
Kadirova Sharofat Amonovna	
Qishloq xo'jalik korxonalarida xarajatlar hisobi va mahsulot tannarxini takomillashtirish masalalari	645
Yuldashev Sherali Xayitovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Анализ экологических факторов и их влияние на финансовую безопасность страны.....	650
Ёдгоров Сардорбек Самадович	
Superior directions, modern trends and prospects for the development of the financial market.....	655
Narziyeva Guzal Baxtiyoro'vna, Raximova Umida Rabbimovna	
Kichik biznesning eksport salohiyatini oshirishda jahon tajribasi	659
Kambarova Sh. M.	
Theory and practice of evaluation of capital assets in Uzbekistan.....	665
Usmonov Bunyod	
Xizmat ko'rsatish sohasini asosiy tarmoqlariga yo'naltirilgan global investitsiyalar holati va prognozini tahlili	668
Muxammadiyev Kamoliddin G'ulomiddinovich	
Методологические основы банковского кредитования и классификация факторов, влияющих на особенности получения кредитов	672
Каримова Азиза Махомадризовна	
Sanoat salohiyati va omillar unumdorligini iqtisodiy-statistik baholash usullari.....	676
Kasimov Azamat Abdulkarimovich	
Цифровизация банков: риски и стратегии управления финансовыми активами в цифровой эпохе.....	682
Кодиров Бобур	
Davlat-xususiy sherikligi asosida iqtisodiyot tarmoqlarining investitsion salohiyatini oshirishning o'rta muddatga mo'ljallangan istibollari (O'zbekiston temiryo'llari AJ misolida)	689
Qodirov Jasurbek Sharofitdinovich	
Banklarda mummoli kreditlar bilan ishlash: samarali strategiya va yondashuvlar	696
Mirsaliyev Erkin Ergashevich	
Agrosanoat ishlab chiqarishining raqobatbardoshligini oshirish va uning innovatsion rivojlanish bilan o'zaro bog'liqligi	700
Dusmatov Begmuhammad Olimjonovich, Muxtorova Oydin Sayfiddin qizi	
Hududlar iqtisodiyotini oshirishda investitsiyalarning roli	707
Akishova Shaxnoza Davlet qizi	
Xizmat ko'rsatuvchi korxonalarining iqtisodiy salohiyatini shakllantirish mexanizmlari	712
Erdonov Muhammadamin Erdon o'gli, Ibragimov Shoxrux Baxtiyoro'vich, Ataqulov Jahongir Valijon ug'li	
Sug'urtada andarrayting xizmatini (ARDL) modeli tahlili asosida takomillashtirish	717
Mirzoyev Sayfullo Fayzulloyevich	
Роли банков в повышении привлекательности инвестиционной среды в Узбекистане.....	727
Насиров Дилшод Фарходович	



Пути улучшения инвестиционного климата в Республике Узбекистан 731 Нозимов Элдор Анварович, Санатиллоев Ферузшох Бахтиёр угли	731
Iqtisodiyot, atrof-muhit, jamiyat va madaniyat o'rtasidagi muvozanatga – obodonlashtirish xizmatlarining ta'siri..... 737 Norkulova Dilfuza Zoxidovna, Xayitov Jamshid Xolvoyevich	737
Повышение эффективности депозитной политики в коммерческих банках..... 741 Нуриллаев Рахмат Ярашевич, Нуриллаев Шердил Жамолиддин угли	741
Хо'jalik yurituvchi subyektlarda tovar-moddiy zaxiralar manbalari va ularni shakllantirish amaliyoti 747 Nurmanov Ulugbek Anorbayevich	747
Yer rentasi mulkchilik munosabatlari rivojlanishning zaruriy sharti sifatida..... 752 Abdunazarov O.	752
Формирование и развитие цифровой экономики (на примере российской федерации и Республики Узбекистан) 756 Ким П. В.	756
Tijorat banklari korporativ boshqaruvida bank xizmatlari samaradorligini 760 Kudratov Sunnatulla Ropijanovich	760
Tijorat banklari depozit siyosatining banklar resurs salohiyatini oshirishdagi roli 764 Jo'rayev Isroil Ibrohimovich	764
Ways of Development of Electronic Commerce in Uzbekistan 770 Javlijev Nuriddin Bektemir o'g'li	770
Hydro Energy as the Important Factor of the "Green Economy" 775 Isroilov Xusanboy Ibrohimjon o'g'li	775
Navoiy viloyatida turizmni rivojlantirish 781 Isomiddinov Sherzod Sirojiddin o'g'li, Azamatova Nozima Jaxongirovna	781
Mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligi (Qoraqalpog'iston Respublikasi misolida)..... 784 Halimova Dilora Olimboyevna	784
Davlat qimmatli qog'ozlari bo'yicha daromadlilik egri chizig'ini aniqlashning fiskal va monetar siyosatni muvofiqlashtirishdagi ahamiyati 787 Hakimov Hakimjon	787
Intellectual mulkni boshqarish jarayonlari o'rganishning nazariy muammolari 793 Tirkashyev Farhod Mahmudovich	793
Sug'urta kompaniyalari va tijorat banklari integratsiyalashuv jarayonini zarurligi va ahamiyati..... 796 Xudoyberdiyeva Sadoqat Abdumannonova	796
Роль Среднеазиатских коллекций в развитии музеев России 801 Абдуллаева Нигора Санжаровна	801
Hududlarda inklyuziv turizmni rivojlanish muammolari va istiqbollari..... 804 Qo'ziboyev Boxodir Azzamboy o'g'li, Ibragimov Behruz Ravshan o'g'li	804
Oliy ta'lim tizimida talabalar bilimni yuksaltirish jarayoni: muammolar va yechimlar 808 Hakimov Nazar Hakimovich, Vaxobova Marg'uba Abduxamidovna	808
Yashil iqtisodiyot: mazmun mohiyati, nazariya va amaliyot 812 Yuldashev Mutallib Ibroximovich	812
Samarqand viloyatida iste'mol tovarlar bozori tahlili 819 Xudaynazarova Dilnoza Gafurovna	819
"HAVAS COMFORT MEBEL" MChJda marketing xizmatini tashkillashtirish va uning samaradorligini oshirish yo'llari 823 Musyeva Shoira Azimovna	823
Tadbirkorlik subyektlari faoliyatini soliqlar vositasida rag'batlantirishning klassik nazariyalaridan foydalanish imkoniyatlari..... 831 To'xsanov Qudratillo Nozimovich	831
Yoshlarning ish bilan bandligini ta'minlashning asosiy yo'nalishlari..... 837 Mamaraximov Bekzod Erkinovich	837
Chakana bank xizmatlarini rivojlantirish hududlar barqaror rivojlanishining omili sifatida 841 Niyozov Zuxur Davronovich	841
Raqamli texnologiyalar asosida oziq-ovqat ta'minoti zanjirini rivojlantirish omillari 845 Yusupov Muxiddin Soatovich	845
O'zbekistonda korporativ kreditlash amaliyotini rivojlantirish orqali investitsiya jalb qilish imkoniyatlari..... 855 Asatullayev Alisher	855
Davlat budjeti jarayonini takomillashtirish masalalari 860 Ataxanov Bekpo'lat Abdullayevich	860
Особенности применения теории игр в задачах организационно-экономического механизма тепличного хозяйства 866 Дурманов Акмал Шаймарданович	866



Yuridik shaxslar mol-mulkini soliqqa tortishni rivojlantirish yo'llari	872
Gadayev Jaxongir Muhammadi o'g'li	
Some Principle Issues in the Effective use of Budget Funds in Universities	876
Khairiddinov Sh. B.	
Directions of Using Negotiations in Keeping Peace and Ensuring Stability in Society	879
Kholdarova Fariza Tukhtabaevna	
Elektrotexnika sanoati korxonalarida qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan samarali foydalanish.....	883
Mamayusupova Mashxura Sodiqovna	
Elektron tijoratning zamonaviy iqtisodiyotga ta'sirini o'rganish va uni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlarini aniqlash	887
Maxmudov Lazizbek Ubaydullo o'g'li	
Foreign Direct Investment and Electricity Consumption During Uzbekistan's Green Transition	896
Nurbek Khalimjonov	
Davlat-xususiy sheriklik loyihalarini qarz kapitali orqali moliyalashtirishni takomillashtirish	902
Obломуратов Нарзулло Наймович, Шавкатов Наврузбек Шавкатович	
Mol-mulk solig'ining soliqqa tortish tartibini takomillashtirish.....	910
Poyonov Bobur Bekmurod o'g'li	
Konfutsiychilik axloqiy negizlarida olamiy tartibot.....	916
Ruzmatova Gulnoz Miraxrarovna	
"Yashil iqtisodiyot"ni joriy etish istiqbollari	923
Saloxov Sirojiddin Sadriddin o'g'li	
Investitsiyaning iqtisodiy mohiyati va O'zbekiston iqtisodiyotida tutgan o'rni.....	928
Samijonov Musobek G'ayratjon o'g'li	
O'zbekiston qishloq hududlarida maishiy xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish.....	933
Sharifov Shuhrat Saidahmadovich	
Exploring Big Data Applications for Knowledge Management in Higher Education Administration.....	936
Shakhzod Saydullaev	
O'zbekiston sug'urta bozorida qayta sug'urta faoliyatini rivojlantirish istiqbollari.....	944
Sharobiddinov Akramjon Goyibbayevich	
Ekologik turizmning turlari va uni tashkil etishda tabiiy resurslarning ahamiyati.....	950
Soatov Yusuf Xo'jayor o'g'li	
Mamlakatga xorijiy investitsiyalarni jalb etishda investitsion jozibadorlikni oshirish istiqbollari	954
To'laganova Ruhshona Farrux qizi	
Raqamli iqtisodiyotga o'tish sharoitida maktabgacha ta'lim xizmatlarini holati.....	959
Umurzakova Dilnoza Egamberdiyevna	
Issues of Improving Production Cooperation in the Industry Network of Our Country	964
Xomidov Mirodiljon Xasanboy o'g'li	
Foydaning soliq obyektiga sifatida shakllantirish zaruriyati.....	971
Yo'ldasheva Mohiraxon Ochestva	
O'zbekistonda energetika korxonalarini faoliyatida korporativ boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	975
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna	
Soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasidagi munosabatlarning yangi tizimi sharoitida soliq nazorati.....	980
Abdusherozov Abdullo Baxtiyorovich	
"Ijtimoiy himoya yagona reyestri" axborot tizimining aholini ijtimoiy himoya qilishdagi o'rni.....	984
Aliyev Ma'ruf Komiljon o'g'li	
O'zbekistonda sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash yo'nalishlari.....	991
Baxriyev Dilshod Rizvonkulovich	
Анализ влияния цифровой экономики на эффективность налоговых органов	996
Бобомуротова Манзура Панжи кизи	
Tadbirkorlik muhitini yaxshilash orqali kambag'allikni qisqartirish va aholi daromadlarini oshirishning iqtisodiy-ijtimoiy ahamiyati.....	1000
Irmatova Lola	
Korxonalarda pul mablag'lari auditini takomillashtirish yo'llari.....	1005
Karamatova Noiba Xusnitdinovna	
Hududlarda inklyuziv turizmni rivojlanish muammolari va istiqbollari.....	1010
Qo'ziboyev Boxodir Azzamboy o'g'li, Ibragimov Behruz Ravshan o'g'li	
Yashil iqtisodiyotga o'tish ekologik barqarorlikning muhim omilidir	1014
Yuldashev Farhodbek Abdumutalibovich	
Strategik boshqaruv hisobini tashkil etish asoslari va tamoyillarini takomillashtirish.....	1017
Pardayeva Shahnoza Abdinabiyevna	
Факторы развития культурного туризма в Узбекистане	1022
Пулатова Сурайё Юлдашевна	



Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida oilaviy korxonalarining xizmatlar ko'rsatish sohasidagi o'rni va funksiyalari.....	1026
Tog'ayeva Dilnoza Azamatovna	
Совершенствование методологии исследования демографических процессов.....	1031
Тула Нодирбек Баходир угли	
Инновационные технологии в сфере страхования.....	1037
Хайдарова Нигинахон Шухрат кизи	
Iqtisodiyotni innovatsion isloh qilish sharoitida yer hisobini yuritishning ahamiyati.....	1042
Hojiyev Qo'chqor Mamadiyorovich	
Qattiq maishiy chiqindilarni utilizatsiya qilish orqali qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan keng foydalanishni takomillashtirish.....	1047
Sherqulov Nodir Erkin o'g'li	
Мировой опыт использования денежных и натуральных трансфертов в социальном обеспечении.....	1052
Гулноза Тохировна Самиева	
Davlat xaridlarini amalga oshirish orqali raqobatni rivojlantirish yo'llari.....	1057
Majidov Nizomjon	
Raqamli iqtisodiyot davrida kontent marketingdan foydalanish va uning bosqichlari.....	1064
Tohirjonov Ahmadjon Tohirjon o'g'li, Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna	
Aksiyadorlik jamiyatlari kapitalini shakllantirish manbalari va usullarini takomillashtirish.....	1070
Norqulov Mirsaid Tulqin o'g'li	
Qishloq xo'jaligi sohasida investitsion jozibadorlikni oshirish zaruriyati.....	1075
Badalov Jamshid Jamolovich	
Foyda solig'i tushumi va uning O'zbekiston soliq-budjet tizimidagi ahamiyati.....	1080
Shirinov Sabir Erkinovich	
O'zbekistonda davlat korxonalarini aksiyalarini moliya bozorlarida sotishni jadallashtirish yo'nalishlari.....	1084
Anvar Eshmatov	
Baliqchilik xo'jaliklarida xodimlar bilan hisob-kitoblar hisobining tashkiliy va uslubiy jihatlari.....	1088
Ametova Nasiba Danilovna	
Tijorat banklari tomonidan eksportyor korxonalarining kreditlash amaliyotini takomillashtirish.....	1092
Bayjanova Gozzal Sarsengaliyevna	
Digital Transformation of Tax Systems.....	1096
Boburjon Turanboyev Qodirjon o'g'li, Musabekov Sherali Nazarali o'g'li	
Yangi O'zbekistonda xotin-qizlarning ijtimoiy-iqtisodiy faolligini oshirish yo'nalishlari.....	1101
Raxmonova Aziza Tolibovna	
Transitioning to a Green Economy and Implementing Sustainable Technological Changes in Uzbekistan.....	1106
Umarov Elshod G'ulom o'g'li	
Texnik yo'nalishdagi oliy ta'lim muassasalari daromadlari tarkibi va ularning o'ziga xos jihatlari.....	1112
Yuldashov Elmurod Abduljalil o'g'li	
Совершенствование системы профессионального управления жилищно-коммунальным хозяйством Узбекистана.....	1116
Икромова Ханифа Одилевна	
Sanoat korxonalarini kreditlash amaliyotining zamonaviy holati.....	1121
Kamalova Jamila	
O'zbekistonda davlat ishtirokidagi korxonalarining huquqiy maqomi va ularni isloh qilishning istiqbollari.....	1125
Qahhorov Azizjon Ahror o'g'li	
Nodavlat notijorat tashkilotlari mablag'lari va ulardan foydalanish to'g'risidagi bajarilishlarga oid hisobotni tuzish va taqdim etish tartibi.....	1131
Ne'matov Oybek Ismatullayevich	
Предприятие автомобильной промышленности как объект реализации концепции устойчивого развития.....	1136
Туйчиев Комилжон Лазизович	
Tijorat banklari aktivlari diversifikatsiyasining nazariy ahamiyati.....	1143
O'ktamova Nozima Narzulla qizi	
Tijorat banklarida yangi masofaviy bank xizmat turlarini rivojlantirish.....	1146
Umarov Abdulquddus Abdilxatovich	
Некоторые вопросы эконометрической оценки CES – функций и их практическое применение в экономических задачах.....	1151
Шадиева Гулнора Мардиевна, Усманов Фарзод Шохрухович	
Использование искусственного интеллекта в спортивной индустрии.....	1158
Усманова Дилфузахон Иброхимовна	
The Role and Significance of Internal Audit as an Effective System of Internal Control in Business Entities.....	1163
Po'latov Sherzodbek Oybek o'g'li, Farmonov Ilhomjon Iqboljon o'g'li	



Qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirishda investitsiyalardan foydalanishni takomillashtirish (Andijon viloyati misolida)	1168
Xolmatov Sanjarbek Xojimamatovich	
O'zbekiston temir yo'l transport tizimi rivojlanishining asosiy ko'rsatkichlari.....	1174
Qilichev Umid Ibadullayevich	
Hozirgi kunda O'zbekiston Respublikasi sharoitida raqamli banklar resurslarini oshirish choralarini	1181
Xamraqulova Gulnozaxon Faxriddin qizi	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklari kredit foiz stavkasini muvofiqlashtirish masalalari	1185
Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li	
O'zbekistonda Islom banklari faoliyatini tashkil etishning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati	1191
Vasiyev Alisher Samiyevich, Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
Islom iqtisodiyotining mohiyati.....	1197
Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
Budjet mablag'larini taqsimlanishi va maqsadli sarflanishida inson kapitalidan foydalanish va jamoatchilik nazoratining samaradorligi	1201
G'ofurov Bekzod Fayzulla o'g'li	
Maxsus iqtisodiy zonalar investitsiya muhiti jozibadorligini oshirishda tarif va notarif mexanizmlaridan foydalanish imkoniyatlari	1207
Ja'sur Umirzoqov Artiqboy o'g'li	
Перспективное развитие промышленной кооперации между странами	1212
Назарова Раъно Рустамовна, Жартай Жанибек Маратулы	
Soliqlar yig'iluvchanligini oshirishga ta'sir etuvchi omillar	1218
Berdiyeva Uguloy Abduraxmanovna	
Ta'lim sifatini ta'minlash oliy ta'lim xizmatlari bozorini rivojlantirishning asosiy omili.....	1222
Nematov Inatillo Ubaydullayevich	
Aholiga ko'rsatiladigan bank xizmatlarini takomillashtirish.....	1228
Umurzakova Adiba Ochilovna	
Tijorat banklari resurslari shakllanishining manbalari va yo'llari.....	1232
Rahmanov Ilxom Xurramovich	
Факторы развития культурного туризма в Узбекистане	1238
Пулатова Сурайё Юлдашевна	
Пути эффективного использования внутренних инвестиций в национальной экономике	1242
Рафиева Зарина Хусановна	
Development of the Country's Economy Through the Development of the Stock Market in Developing Countries	1246
Akhmedov Doniyorbek	
O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotini rivojlanishi va uning asosiy yo'nalishlari	1250
Azizova Manzura Ibragimovna	
The theoretical importance of product cost reduction in industrial production.....	1254
Dilfuza Baxramovna Safarova	
Fond bozorlarining tashkil etilishi va rivojlanish tendensiyalari.....	1261
Shamsiyev O'ktam Sayfitdinovich	
Mamlakatda davlat tibbiyot muassasalarining tutgan o'rne va ularni rivojlantirish yo'nalishlari.....	1266
Sultonova Mushtariy Abdulabbosovna	
Obligatsiyalar bozorida banklarning ishtiroki va ahamiyati.....	1272
Xushvaqov Islombek Muxammadi o'g'li	
Milliy iqtisodiyotimizda investitsiya portfelini shakllantirishning nazariy asoslari	1277
Ibragimov Gafurjan Axmetovich	
Kompaniyalarning tashqi savdo faoliyatini moliyalashtirishning nazariy asoslari va xorij tajribasi.....	1282
Ibragimov Mansur Axmedovich	
Mahalliy byudjetlar xarajatlari ijrosining samaradorligini oshirish masalalari (Jizzax viloyati misolida).....	1286
Mamayusupov Omonulla Mamatqulovich	
Ключевые факторы успеха в мотивации и управлении проектными командами.....	1294
Мансурова Севара Мансуровна	
Mehmonxona biznesida CRM tizim xizmatlarini loyihalash	1297
Ishanxodjayeva Dilfuza Erkinovna	



RAQAMLI IQTISODIYOT DAVRIDA KONTENT MARKETINGDAN FOYDALANISH VA UNING BOSQICHLARI



Tohirjonov Ahmadjon Tohirjon o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
"Marketing va logistika" fakulteti magistranti



Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti marketing
kafedrası mudiri, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Annotatsiya: Ushbu maqolada raqamli marketing davrida kompaniyalar iste'molchilar bilan aloqalarni yaratish uchun kontent marketing yondashuvidan foydalanish, shu jumladan, kontent yaratishning barcha bosqichlari ko'rib chiqiladi. Texnologik rivojlanish dunyosida kontentning turlari va uni kengaytirish va rivojlantirish tavsiflanadi.

Kalit so'zlar: kontent marketing, raqamli marketing, ijtimoiy tarmoqlar, maqsadli auditoriya, marketing strategiyasi.

Abstract: This article explores companies in the era of digital marketing from a content marketing approach to creating relationships with consumers view all stages of content creation, including using. In the world of technological development, types of content and its expansion and development are described.

Key words: content marketing, digital marketing, social networks, target audience, marketing strategy.

Аннотация: В этой статье компании в эпоху цифрового маркетинга от подхода контент-маркетинга к построению отношений с потребителями просмотр всех этапов создания контента, включая использование. В мире технологического развития виды контента и его описаны расширение и развитие.

Ключевые слова: контент-маркетинг, цифровой маркетинг, социальные сети, целевая аудитория, маркетинговая стратегия.

KIRISH

Hozirgi davrda raqamli iqtisodiyot va u bilan bog'liq bo'lgan bir qancha samarador texnologiyalar, shu jumladan, elektron tijorat va elektron biznes hayotimizga shiddat bilan kirib kelmoqda. Shuning bilan bir qatorda, davlat va jamiyat taraqqiyotini yanada jadallashtirish maqsadida bir qancha muhim qarorlarni qabul qilindi.

Mamlakatimizda raqamli iqtisodiyotni faol rivojlantirish, barcha tarmoqlar va sohalarda, eng avvalo, davlat boshqaruvi, ta'lim, sog'liqni saqlash va qishloq xo'jaligida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Xususan, elektron hukumat tizimini takomillashtirish, dasturiy mahsulotlar va axborot texnologiyalarining mahalliy bozorini yanada rivojlantirish, respublikaning barcha hududlarida IT-parklarni tashkil etish, shuningdek, sohani malakali kadrlar bilan ta'minlashni ko'zda tutuvchi 220 dan ortiq ustuvor loyihalarni amalga oshirish boshlangan.

"Raqamli O'zbekiston-2030" strategiyasi asosida iqtisodiyotning real sektorida raqamli texnologiyalarni rivojlantirish maqsadida quyidagi tadbirlar amalga oshiriladi: sanoat korxonalarida zamonaviy axborot tex-



nologiyalarini joriy qilish dasturlarini ushbu korxonalarini texnologik qayta jihozlash dasturlari bilan uyg'unlash-tirish; korxonalar ta'minotining barcha bosqichlarini avtomatlashtirish va boshqarishni ta'minlash, shuningdek, bu orqali logistika va sotib olish xarajatlarini qisqartirish; zamonaviy axborot tizimlari va dasturiy mahsulotlarni joriy etish hisobiga mahsulotlar va xizmatlar sifatini yaxshilash, ularning tannarxini, ishlab chiqarishdagi uzilishlarni kamaytirish, moliyaviy-iqtisodiy faoliyatning shaffofligini oshirish; innovatsion avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari va dasturiy mahsulotlarni joriy etish bo'yicha normativ-huquqiy bazani takomillashtirish; ishchi joylarni bosqichma-bosqich avtomatlashtirish hamda ishlab chiqarish jarayonlarini robotlashtirish, shuningdek, sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish; savdo hajmini oshirish va mijozlarga xizmat ko'rsatishni yaxshilash maqsadida buyurtmachilar (mijozlar) bilan o'zaro munosabat mexanizmlarini takomillashtirish; boshqaruv ma'lumotlarini qabul qilishni qo'llab-quvvatlash tizimini, jumladan, real vaqt rejimida biznes-tahlil tizimini joriy qilish orqali takomillashtirish.

Raqamli marketing – bu mahsulot va xizmatlarni targ'ib qilish uchun kompyuterlar, mobil telefonlar va internetga ulanadigan boshqa raqamli texnologiyalardan foydalanishda marketingning tarkibiy qismidir. Uning 2010 va 2015-yillardagi rivojlanishi kompaniyalarning marketing uchun texnologiyadan foydalanish usullarini o'zgartirib yubordi. Raqamli marketingning eng muhim afzalliklaridan biri bu shaxsiylashtirilgan va ma'lum xabarlar yordamida aniq iste'molchilarga yo'naltirish qobiliyatidir. Raqamli marketologlar iste'molchilarning xulq-atvori va afzalliklari to'g'risidagi ma'lumotlarni tahlil qilish orqali maqsadli auditoriyaga ko'proq mos keladigan yuqori maqsadli reklamalarni ishlab chiqishi mumkin.

MAVZUGA OID ADABIYOTLARNING TAHLILI

Ilmiy adabiyotlarda xalqaro kompaniyalar va transmilliy korporatsiyalarda marketing faoliyatini rivojlantirish, marketing tadqiqotlarini takomillashtirish, yangi texnologik marketing yondashuvlarini o'zlashtirish, xo'jalik yurituvchi subyektlarning samaradorligini baholashning ilmiy-nazariy hamda uslubiy jihatdan tadqiq qilingan. Xorijiy tajribalar shuni ko'rsatadiki, kompaniyaning bozordagi raqobatbardoshligi uning bozorga yo'naltirilgan siyosatining samaradorligi bilan belgilanadi. Marketing tamoyillarini rivojlantirish va ularni amalda qo'llash bo'yicha ko'plab iqtisodchi olimlar ilmiy izlanishlar olib borgan. Ular qatoriga F.Kotler, X.Kartajaya, M.Porter, I.Setiavan, D.Evans, I.Ansoff va M.Berman kabi taniqli olimlarni kiritishimiz mumkin.

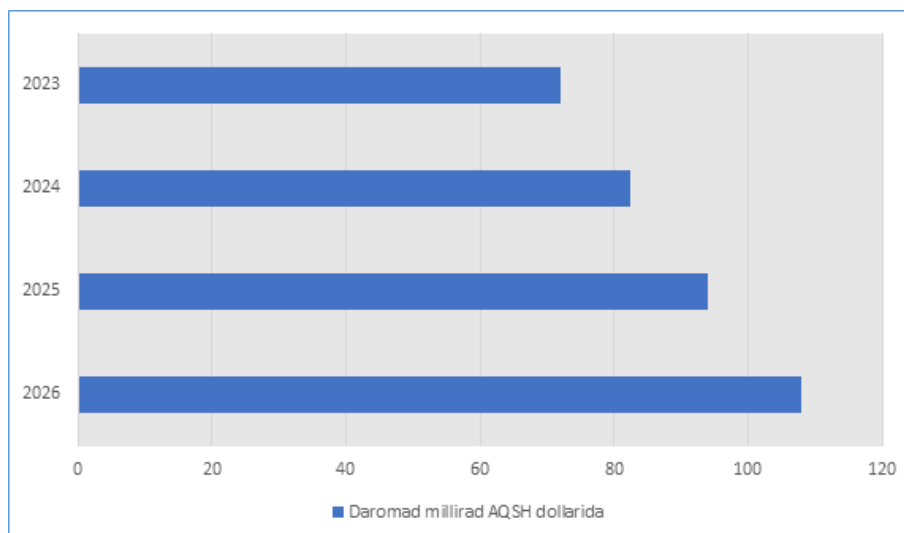
TADQIQOT METODOLOGIYASI

Raqamlashtirish sharoitdagi iqtisodiyotning muhim yo'nalishlaridan biri bo'lgan raqamli marketing va undagi kontent marketing bosqichlari va yo'nalishlari xalqaro tajriba asosida empirik tahlil usulini qo'llash orqali aniqlandi. Bundan tashqari bosqichma bosqich kontent marketing jarayonida tizimli yondashuvi, abstrakt-mantiqiy fikrlash usullaridan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Kontent marketing bu aniq belgilangan auditoriya (iste'molchilar guruhi uchun qiziqarli, dolzarb va foydali bo'lgan kontentni (tarkibni) yaratish, tanlash, tarqatish, kengaytirish va rivojlantirishni o'z ichiga olgan yangi turdagi marketing yondashuvi. Kontent marketing shuningdek, brendlar va iste'molchilar o'rtasida chuqurroq aloqalarni yaratadigan brend jurnalistikasining yana bir shakli hisoblanadi. Kontent marketing marketologlarning rolini brend targ'ibotchilaridan uning hikoyachilariga aylantiradi. Bu jarayon davomida marketologlar o'z brendlari haqida qiziqarli hikoyalarni o'zlarining mijozlariga taqdim etib boradi. Bugungi kunda trans milliy korporatsiyalar va kompaniyalarning aksariyati kontent marketingdan foydalanishmoqda. Kontent marketing so'nggi yillarda mashxur so'zga aylandi va u raqamli iqtisodiyotda reklama kelajagi sifatida e'tirof etilmoqda. Raqamli dunyoda interndan foydalanish mijozlarga brendlar bilan suhbatlashish va ular haqida yangi ma'lumotlar olish imkonini yaratdi. Hozirgi kunga kelib, iste'molchilar brendlar tomonidan taqdim qilinayotgan an'anaviy reklama murojaatlariga e'tibor pasaydi, ushbu o'zgarishda ijtimoiy tarmoqlar katta rol o'ynaydi.

Ilgari mijozlar an'anaviy reklamalar ya'ni, ommaviy axborot vositalari orqali uzatiladigan kontentni diqqat bilan kuzatishardi, chunki boshqa tanlov yo'q edi. Ijtimoiy media tarmoqlar hammasini o'zgartirib yubordi, endi iste'molchilar an'anaviy ommaviy axborot vositadan ko'ra ishonchliroq va yanada jozibador bo'lgan yangi kontent murojaat qilishmoqda. Media kontentning jozibadorligi shundaki, u ixtiyoriy va talab bo'yicha foydalaniladi, ya'ni mijozlar kontentni xohlagan vaqtda va xohlagan joyda ko'rishlari mumkin. Raqamli marketing instrumentlari odamlarning ommaviy axborot vositalarini istalgan joyda va istalgan vaqtda iste'mol qilish imkonini yaratmoqda. Bunda kompaniyalar sun'iy intellekt kabi ilg'or texnologiyalarga ko'proq tayanishmoqda. Xalqaro statistika platformasi ma'lumotlariga ko'ra, 2023-yilda global kontent marketing faoliyatini bozordagi daromadi taxminan 72 milliard AQSh dollariga baholanmoqda. 2024-yilda u 82 milliardga oshishi va keyingi yillarda o'sishda davom etib, 2026-yilda 107 milliardga yetishi taxmin qilinmoqda (1-rasm).



1-rasm: Butun dunyo bo'yicha kontent marketingning kelgusi 4 yillik prognozi

Manba: www.statista.com/statistics/527554/content-marketing-revenue/

Bosqichma-bosqich kontent marketing

Kontent marketing kontentni ishlab chiqish va taqsimlashni o'z ichiga oladi. Kompaniya marketologlari kontentni eng yaxshi kanallar orqali tarqatishlari kerak. Quydagi kichik bo'limlarda biz marketing bo'yicha uning 8 ta asosiy bosqichlarini sanab o'tamiz. Har bir bosqichda marketologlar keyingi bosqichga o'tishdan oldin barcha kerakli bo'limlarni tekshirish va tahlil qilish kerak.

1-bosqich: Maqsadlarni belgilash

Kontent marketingni boshlashdan oldin, marketologlar o'z maqsadlarini aniq belgilashi lozim. Agar aniq maqsadlar qo'yilmasa, marketologlar kontentni yaratishda va tarqatishda tushunmovchiliklarga uchrashi mumkin. Kontent marketing maqsadlari 2 ta toifaga bo'linadi. Birinchi toifa, sotish bilan bog'liq maqsadlar; bularga mahsulot yoki xizmatni sotishga yo'naltirish kiradi. Ikkinchi toifa - brendni tanitish bilan bog'liq maqsadlar; brend xabardorligi yoki brendga sodiqlik, shu kabilar kiradi. Maqsadlarni aniqlash marketologlarga kontent marketing strategiyasini yaxshiroq va samaraliroq ishlab chiqishga yordam beradi.

2-bosqich: Auditoriyani aniqlash

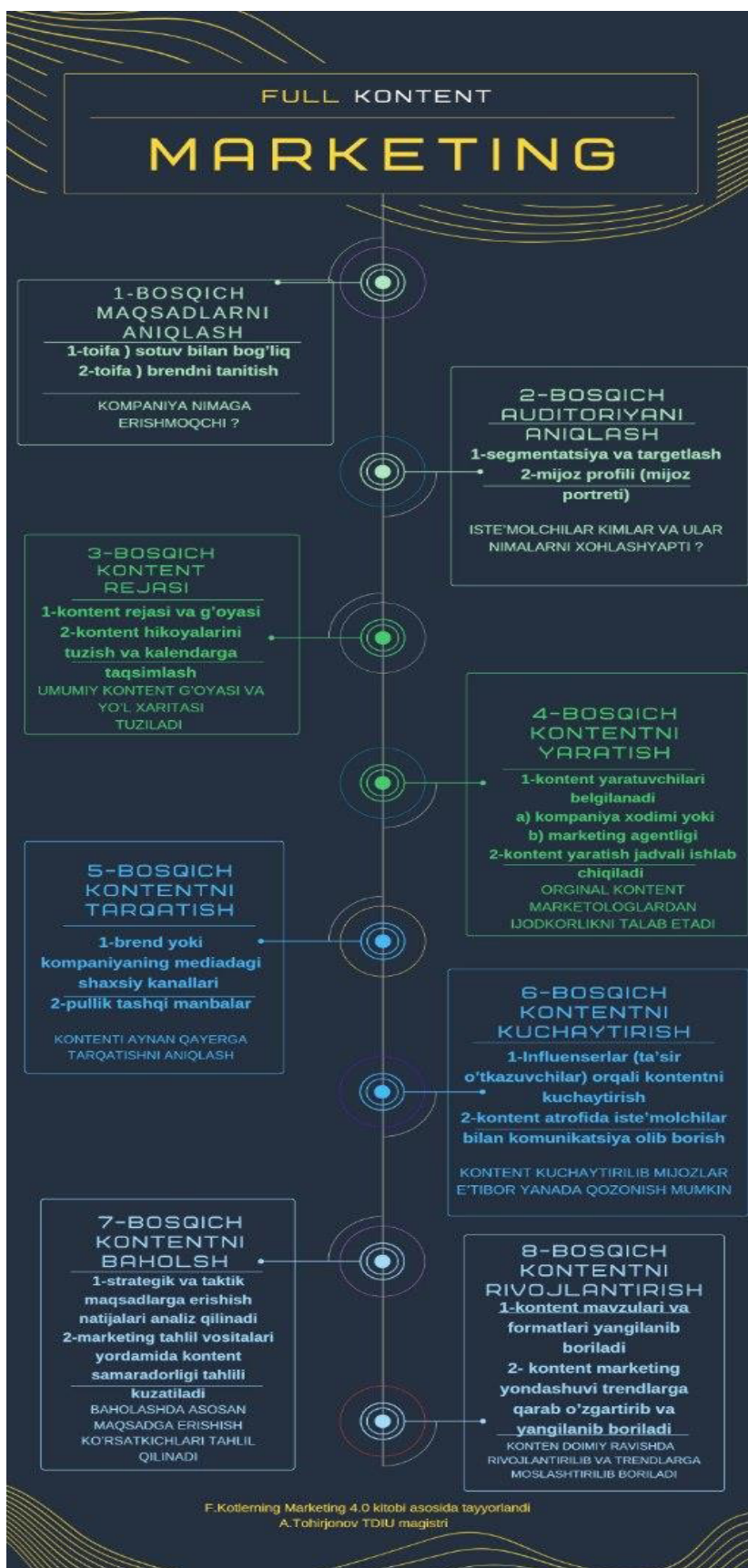
Maqsadlar aniq belgilangandan so'ng, marketologlar o'zlari e'tibor qaratmoqchi bo'lgan auditoriyani aniqlashi lozim. Muayyan auditoriya yoki iste'molchilar guruhini aniqlash marketologlarga aniqroq bo'lgan kontent yaratishda yordam beradi, bu esa o'z navbatida brendning ijobiy nom qozonishiga xissa qo'shadi. Auditoriyani aniqlashda segmentlash ya'ni; ularni geografik, demografik, psixografik va xulq-atvor jihatlaridan iste'molchilarni guruhlash auditoriya xaritasini shakllantirishga yordam beradi.

3-bosqich: Kontentni rejalashtirish

Maqsadli auditoriyani aniqlagandan so'ng keyingi qadam, kontentni rejalashtirish. Tegishli mavzular, mos formatlar va ijodkorlik bilan yondashilgan g'oyalar yig'indisi muvaffaqiyatli kontent marketing strategiyasini yaratishni ta'minlaydi. To'g'ri mavzuni topishda marketologlar 2 ta omilni xisobga olishlari kerak. Birinchisi, sifatli kontent mijozlar hayotiga aloqador bo'ladi. Bunda barcha ma'lumotlar auditoriya uchun nimanidir anglatishi kerak. Ikkinchidan, qiziqarli kontent rejasida brendning belgilari va kodlarini aks ettiruvchi hikoyalar mavjud bo'ladi.

4-bosqich: Kontentni yaratish

Bu bosqich eng muhim bosqich hisoblanadi, chunki kontent yaratishda ko'plab resurslarni talab qiladi. Kontentni yaratish vaqt va budjet nuqtayi nazaridan katta majburiyatdir. Agar kontent yuqori sifatli, original va ijodkorlikga boy bo'lmasa, kontent yaratuvchisi vaqtini behuda sarflashga va ba'zida teskari natijaga olib kelishi mumkin. Kontent yaratishda 2 xil usuli mavjud bo'lib, birinchisi brend yoki kompaniyaning marketologi kontentni yaratishi, ikkinchisi kontent yaratishni professional kontent ishlab chiqaruvchilariga topshirishdir: jurnalistlar, ssenariy mualliflari, animatorlar va videograflar. Kontent yaratishni boshlanish va tugash sanalari yo'q, bu izchillikni talab qiladigan doimiy jarayon. Shu sababli, marketologlar uzoq muddatga kontentni yetkazib berish uchun ichki imkoniyatlarga (resurslarga) ega ekanligi ishonch hosil qilishlari kerak.



2-rasm: Kontent marketing bosqichlari¹

1 Philip Kotler, Hermawan Kartajaya & Iwan Setiawan, Marketing 4.0. Moving from Traditional to Digital, Published by John Wiley & Sons, New Jersey, 2017. P.152-153



5-bosqich: Kontentni tarqatish

Marketologlar yuqori sifatli kontentni ishlab chiqsa, ammo u maqsadli auditoriyaga yetib bormasa, bu foydasizdir. Marketologlar kontentni to'g'ri taqsimlashi orqali iste'molchilar e'tiborini qozonishi kerak. Marketologlar kontentni tarqatishni 2 xil usuli mavjud: brendning shaxsiy media kanallari va boshqa pullik media kanallari. Birinchisi, brendga tegishli bo'lgan media kanallar, bunda brend istalgan vaqtda kontentni o'zining shaxsiy media kanallarida tarqatishi mumkin. Bularga kompaniyaning veb saytlari, shaxsiy bloglari, elektron pochta, ijtimoiy tarmoqlari va kompaniyaning mobil ilovalari kiradi. Ikkinchisi, boshqa pullik media kanallari, ya'ni brend o'z kontentini tarqatish uchun pul to'lanadigan kanallardir. Ularga raqamli media bilan bir qatorda elektron ommaviy axborot vositalari, bosma ommaviy axborot vositalari va tashqi manba vositalari kabi an'anaviy reklama vositalarini o'z ichiga oladi. Kontentning sifati juda yuqori bo'lsa, mijozlar ko'pincha ularni ijtimoiy tarmoqlar va do'stlar orqali virusli tarzda tarqatishadi.

6-bosqich: Kontentni kuchaytirish

Marketologlar kontentni kuchaytirishda qiladigan birinchi qadami bu maqsadli auditoriyaga ta'sir o'tkazuvchilarni (influencer) aniqlash va ulardan foydalanishdir. Ta'sir o'tkazuvchilar (influencerlar) bular ijtimoiy hayotimizda hurmatga ega shaxslardir; mashhur sportchilar, shou biznes vakillari, blogerlar, biznesmenlar va boshqa obro'li shaxslar. Marketologlar ta'sir o'tkazuvchilar bilan kontentni tarqatishda o'z mavqeini yanada yaxshilashi mumkin.

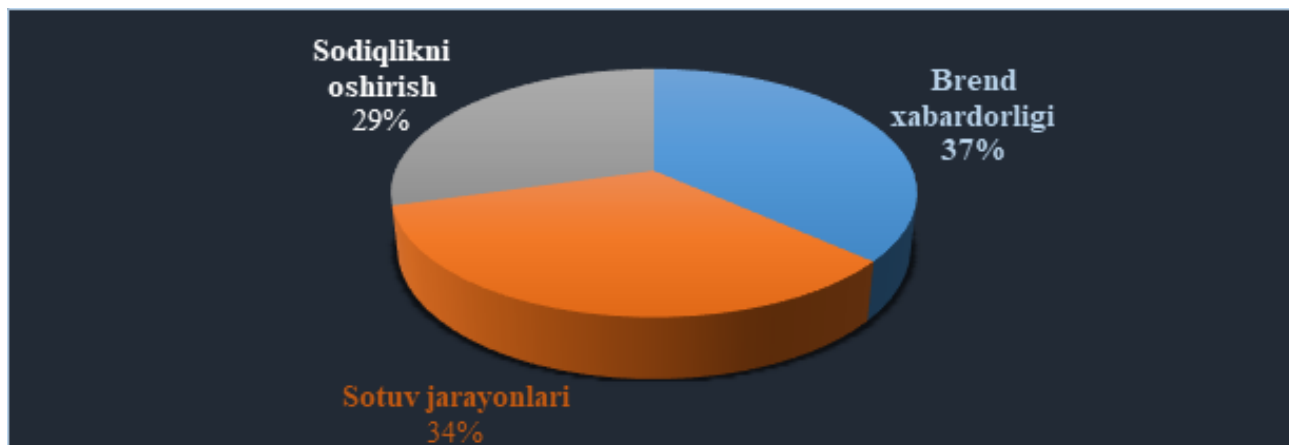
7-bosqich: Kontent marketingni baholash

Kontent marketingni baholash strategik va taktik ko'rsatkichlarni o'z ichiga oladi. Strategik jihatdan kontentni baholashni birinchi qadamida 2 toifadagi maqsadlar, bular birinchisi savdoni oshirish, ikkinchisi esa brendni tanitish bilan bog'liq natijaga erishildimi yoki yo'qligi baholanishi kerak. Taktik jihatdan esa, marketologlar iste'molchilarni tinglash va marketing tahlil vositalari yordamida kontentni samaradorligin kuzatishlari lozim. Kontentni kuzatish ko'rsatkich bular(kontent necha marta ko'rilgani, kontentni qancha odam kuzatgani va ulardan necha foizi brendni eslab qolgani). Bundan tashqari mijozlar harakati ham muhim hisoblanadi, ular asosan kontent mijozni harakatga undaydimi yoki yo'qligi o'lchanadi. Odatiy ko'rsatkichlarga; yoqish (like) va taassurotlar soni o'rtasidagi nisbat, shu bilan birga ro'yhatdan o'tish va sotib olish kabi muayyan ammalarni bajargan auditoriya ulushi kiradi.

8 -bosqich: Kontent marketingni rivojlantirish

Kontent marketingning an'anaviy marketingdan asosiy afzalliglaridan biri bu biz kontentni qanchalik darajada ishlayotganini ya'ni kontentning mavzusini, formatini va yo'nalishini tarqatish kanali bo'yicha kuzatishimiz mumkin. Kontentni kuzatish uni tahlil qilish va rivojlantirish uchun juda foydali hisoblanadi. Kompaniyaning bozordagi holati dinamik bo'lganligi sababli, kontent marketing vaqti-vaqti bilan takomillashtirish muhimdir. Bunda kompaniyalarning marketing direktorlari kontentni rivojlantirish uchun uning mavzusi, formati va yo'nalishlarini zamonaviy trendlarga muvofiq lashtirish lozim.

2023-yil may oyida kontent marketing bilan shug'ullanuvchi mutaxassislar o'rtasida AQSH o'tkazilgan so'rovnoma da 37 foizi brend xabardorligini yaratish o'zlarining kontent marketing faoliyatining asosiy maqsadlaridan biri ekanligini ta'kidlaganlar. 34 foizi sotish bilan bog'liq jarayonda va 29 foizi esa mavjud mijozlar o'rtasida sodiqlikni oshirish maqsadida foydalanishgan (3-rasm).



3-rasm: Kontent marketingning maqsadlari so'rovnomasi

Manba: www.statista.com/statistics/1264902/goals-branded-content/



XULOSA VA TAKLIFALAR

Bugungi raqamli dunyoyimizda marketologlarning ko'pchiligi reklamalardan foydalanishdan ko'ra ko'proq kontent marketingga o'tishmoqda. Shu sababli, kompaniyalarning marketing xodimlari qimmatli xabarlarini yetkazish o'rniga, mijozlar uchun qiziqarli, dolzarb va foydali bo'lgan kontentni tarqatishlari kerak. O'zbekistonda faoliyat ko'rsatayotgan kompaniyalarga quyidagi kontent turlaridan foydalanish tavsiya etiladi.

- **Podkastlar** kontent marketingining qulay va ommabop shaklidir, chunki ular yo'l-yo'lakay tomoshabinlar uchun osonlik bilan foydalanish mumkin bo'lgan kontentni taqdim etadi. Podkastlarda tajriba va haqiqiylikni namoyish etish orqali tinglovchilar bilan mustahkam aloqalarni o'rnatish mumkin.
- **Ijtimoiy tarmoqlar** - bu kontent marketingining o'ziga xos shakli, chunki u keng auditoriya bilan to'g'ridan to'g'ri muloqot qilish imkonini beradi. Bundan tashqari, kontent yaratish va reklama qilishda ham foydalanish mumkin.
- **Memlar** - bu madaniy ahamiyatga ega voqealar yoki g'oyalar haqida hazil-mutoyiba bildiruvchi tasvirlar, videolar yoki matnlar. Ular kontent marketingining yuqori samarali shakli sifatida paydo bo'ldi. Shuningdek, ular brend shaxsiyati, o'ziga xosligi va xabardorligini rivojlantirish uchun juda foydali hisoblanadi.
- **Keys tadqiqotlari** kontent marketingi uchun ajoyib ijtimoiy dalil, chunki ular kompaniyani mijozlarning muammolarini qanday hal qilganiga oid real misollarni taqdim etadi. Ular aniq natijalarni ko'rsatish orqali ishonchni mustahkamlaydi.
- **Vebinarlar** yoki **onlayn tadbirlar** brend tajribalarini mijozlarga qisqa shaklda namoyish qilish mumkin. Veb-seminarlar yoki onlayn tadbirlarni o'tkazish kompaniyaga real vaqt rejimida tinglovchilar bilan muloqot qilish, savollarga javob berish va qimmatli ma'lumotlarni taqdim etish imkonini beradi. Vebinarlarni kutish uning muvaffaqiyatini ta'minlashning asosiy elementidir. Veb-seminarlarni turli kanallar, jumladan, elektron pochta, ijtimoiy tarmoqlar va veb-saytlar orqali oldindan targ'ib qilish mumkin.
- **Videolar kontenti** tobora ommalashib bormoqda, chunki u an'anaviy kontent marketingi turlariga qaraganda butunlay boshqacha auditoriya bilan aloqalar o'rnatilmoqda. Garchi odamlar hanzuzgacha ma'lumot olish uchun yozma tarkibni qidirsalar ham, ko'pchilik videolarni qulay va qiziqarli formati tufayli kuzatmoqda. Misol uchun, har oyda 2,8 milliarddan ortiq kishi YouTube'dan foydalanadi
- **Infografika** kontent marketingining samarali turi hisoblanadi, chunki ular murakkab ma'lumotlarni sodalashtirilgan, vizual va jozibali tarzda taqdim etadi
- **Kurslar** auditoriyaga yangliklarni o'rgatish va kompaniyaning o'z sohasidagi obro'-e'tibor orqali brendni yaratish uchun kuchli vositadir. Bu bir qator o'quv qo'llanmalari, seminarlar yoki keng qamrovli kurslar bo'lishi mumkin, ta'lim mazmunini taqdim etish tinglovchilaringiz orasida ishonch va sodiqlikni oshirishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktyabrdagi "Raqamli O'zbekiston –2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida PF-6079-sonli Farmoni.
2. Philip Kotler, Hermawan Kartajaya & Iwan Setiawan, Marketing 4.0. Moving from Traditional to Digital, Published by John Wiley & Sons, New Jersey, 2017. P.149-170.
3. Dharma, I & Lasmawan, I & Suastika, I. (2022). Digital Technology To Improve Marketing Strategy In The Era Of Pandemic Covid-19. The Es Economics and Entrepreneurship. 1. 41-48. 10.58812/ese.v1i02.41
4. www.statista.com/statistics/527554/content-marketing-revenue.
5. www.statista.com/statistics/1264902/goals-branded-content.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Jtjmoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 11-12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.



Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.